

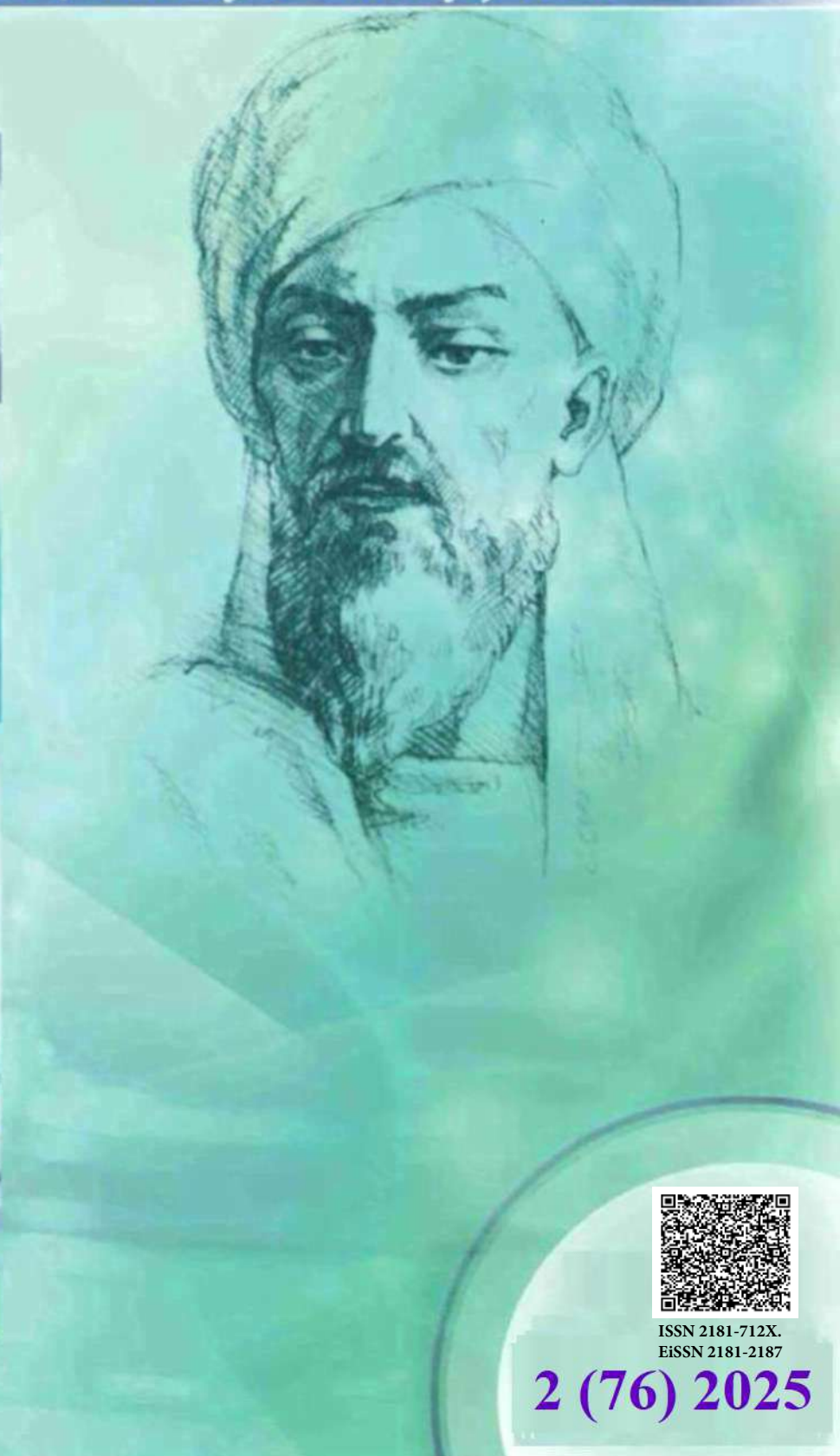
New Day in Medicine
Новый День в Медицине

NDM

TIBBIYOTDA YANGI KUN

Ilmiy referativ, marifiy-ma'naviy jurnal

AVICENNA-MED.UZ

ISSN 2181-712X.
EiSSN 2181-2187

2 (76) 2025

**Сопредседатели редакционной
коллегии:**

**Ш. Ж. ТЕШАЕВ,
А. Ш. РЕВИШВИЛИ**

Ред. коллегия:

М.И. АБДУЛЛАЕВ
А.А. АБДУМАЖИДОВ
Р.Б. АБДУЛЛАЕВ
Л.М. АБДУЛЛАЕВА
А.Ш. АБДУМАЖИДОВ
М.А. АБДУЛЛАЕВА
Х.А. АБДУМАДЖИДОВ
Б.З. АБДУСАМАТОВ
М.М. АКБАРОВ
Х.А. АКИЛОВ
М.М. АЛИЕВ
С.Ж. АМИНОВ
Ш.Э. АМОНОВ
Ш.М. АХМЕДОВ
Ю.М. АХМЕДОВ
С.М. АХМЕДОВА
Т.А. АСКАРОВ
М.А. АРТИКОВА
Ж.Б. БЕКНАЗАРОВ (главный редактор)
Е.А. БЕРДИЕВ
Б.Т. БУЗРУКОВ
Р.К. ДАДАБАЕВА
М.Н. ДАМИНОВА
К.А. ДЕХКОНОВ
Э.С. ДЖУМАБАЕВ
А.А. ДЖАЛИЛОВ
Н.Н. ЗОЛотова
А.Ш. ИНОЯТОВ
С. ИНДАМИНОВ
А.И. ИСКАНДАРОВ
А.С. ИЛЪЯСОВ
Э.Э. КОБИЛОВ
А.М. МАННАНОВ
Д.М. МУСАЕВА
Т.С. МУСАЕВ
М.Р. МИРЗОЕВА
Ф.Г. НАЗИРОВ
Н.А. НУРАЛИЕВА
Ф.С. ОРИПОВ
Б.Т. РАХИМОВ
Х.А. РАСУЛОВ
Ш.И. РУЗИЕВ
С.А. РУЗИБОВЕВ
С.А. ГАФФОРОВ
С.Т. ШАТМАНОВ (Кыргызстан)
Ж.Б. САТТАРОВ
Б.Б. САФОВЕВ (отв. редактор)
И.А. САТИВАЛДИЕВА
Ш.Т. САЛИМОВ
Д.И. ТУКСАНОВА
М.М. ТАДЖИЕВ
А.Ж. ХАМРАЕВ
Д.А. ХАСАНОВА
А.М. ШАМСИЕВ
А.К. ШАДМАНОВ
Н.Ж. ЭРМАТОВ
Б.Б. ЕРГАШЕВ
Н.Ш. ЕРГАШЕВ
И.Р. ЮЛДАШЕВ
Д.Х. ЮЛДАШЕВА
А.С. ЮСУПОВ
Ш.Ш. ЯРИКУЛОВ
М.Ш. ХАКИМОВ
Д.О. ИВАНОВ (Россия)
К.А. ЕГЕЗАРЯН (Россия)
DONG JINCHENG (Китай)
КУЗАКОВ В.Е. (Россия)
Я. МЕЙЕРНИК (Словакия)
В.А. МИТИШ (Россия)
В.И. ПРИМАКОВ (Беларусь)
О.В. ПЕШИКОВ (Россия)
А.А. ПОТАПОВ (Россия)
А.А. ТЕПЛОВ (Россия)
Т.Ш. ШАРМАНОВ (Казахстан)
А.А. ЩЕГОЛОВ (Россия)
С.Н. ГУСЕЙНОВА (Азербайджан)
Prof. Dr. KURBANHAN MUSLUMOV (Azerbaijan)
Prof. Dr. DENIZ UYAK (Germany)

**ТИББИЁТДА ЯНГИ КУН
НОВЫЙ ДЕНЬ В МЕДИЦИНЕ
NEW DAY IN MEDICINE**

*Илмий-рефератив, маънавий-маърифий журнал
Научно-реферативный,
духовно-просветительский журнал*

УЧРЕДИТЕЛИ:

**БУХАРСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ
МЕДИЦИНСКИЙ ИНСТИТУТ
ООО «ТИББИЁТДА ЯНГИ КУН»**

Национальный медицинский
исследовательский центр хирургии имени
А.В. Вишневского является генеральным
научно-практическим
консультантом редакции

Журнал был включен в список журнальных
изданий, рецензируемых Высшей
Аттестационной Комиссией
Республики Узбекистан
(Протокол № 201/03 от 30.12.2013 г.)

РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ:

М.М. АБДУРАХМАНОВ (Бухара)
Г.Ж. ЖАРЫЛКАСЫНОВА (Бухара)
А.Ш. ИНОЯТОВ (Ташкент)
Г.А. ИХТИЁРОВА (Бухара)
Ш.И. КАРИМОВ (Ташкент)
У.К. КАЮМОВ (Тошкент)
Ш.И. НАВРУЗОВА (Бухара)
А.А. НОСИРОВ (Ташкент)
А.Р. ОБЛОКУЛОВ (Бухара)
Б.Т. ОДИЛОВА (Ташкент)
Ш.Т. УРАКОВ (Бухара)

2 (76)

2025

февраль

www.bsmi.uz

<https://newdaymedicine.com> E:

ndmuz@mail.ru

Тел: +99890 8061882

Received: 20.01.2025, Accepted: 03.02.2025, Published: 10.02.2025

UQK 616.9-578.834

COVID-19 OʻTKAZGAN BOLALARDA SHIFOXONADAN TASHQARI ZOTILJAMNING KLINIK KECHISHI

Bobomuratov T.A. <https://orcid.org/0000-0002-9021-4576>

E-mail: turdikul.bobomuratov@tma.uz

Mallaev Sh.Sh. <https://orcid.org/0009-0002-3439-4282>

E-mail: shuxratmallayev76@gmail.com

Fayziev N.N. <https://orcid.org/0009-0006-2316-1140>

E-mail: nodirbekfayziyev25@gmail.com

Egamberdiyev S.B. <https://orcid.org/0009-0004-4034-9263>

E-mail: egamberdiyev.87@list.ru

Toshkent tibbiyot akademiyasi, 100109 Toshkent, Oʻzbekiston Farobiy koʻchasi 2,

Tel: +998781507825 E-mail: info@tma.uz

✓ *Rezyume*

Maqolada COVID-19 oʻtkazgan bolalarda shifoxonadan tashqari zotiljamni davolashda alohida eʼtibor talab qiladi. Pandemiya davrida antibakterial preparatlardan noratsional foydalanish kuzatildi, bu virusli va bakterial infeksiyalarni differentsial tashxislash zarurligini koʻrsatadi. COVID-19 oʻtkazgan bolalarda SHTZni oʻz vaqtida tashxislash va adekvat davolash bilan prognoz koʻp hollarda kassalik yaxshilanadi. Biroq, kasallikning mumkin boʻlgan asoratlari va qaytalanishini oldini olish uchun jiddiy nazoratga olish talab etiladi.

Kalit soʻzlar: bolalar, pnevmoniya, gemostaz, COVID-19

КЛИНИЧЕСКОЕ ТЕЧЕНИЕ ВНЕБОЛЬНИЧНОЙ ПНЕВМОНИИ У ДЕТЕЙ ПЕРЕНЕСШИХ COVID-19

Бобомуратов Т.А. <https://orcid.org/0000-0002-9021-4576>

E-mail: turdikul.bobomuratov@tma.uz

Маллаев Ш.Ш. <https://orcid.org/0009-0002-3439-4282>

E-mail: shuxratmallayev76@gmail.com

Файзиев Н. Н. <https://orcid.org/0009-0006-2316-1140>

E-mail: nodirbekfayziyev25@gmail.com

Эгамбердиев С.Б. <https://orcid.org/0009-0004-4034-9263>

E-mail: egamberdiyev.87@list.ru

Ташкентская Медицинская Академия (ТМА) Узбекистан, 100109, Ташкент,

Алмазарский район, ул. Фароби 2, тел: +99878 1507825, E-mail: info@tma.uz

✓ *Резюме*

Внебольничная пневмония (ВП) у детей, перенесших COVID-19, требует особого внимания в диагностике и лечении. В период пандемии отмечается нерациональное назначение антибактериальных, что подчеркивает необходимость дифференциальной диагностики между вирусными и бактериальными инфекциями. Прогноз при своевременной диагностике и адекватном лечении ВП у детей, перенесших COVID-19, в большинстве случаев благоприятный. Однако требуется тщательное наблюдение для предотвращения возможных осложнений и рецидивов заболевания.

Ключевые слова: дети, пневмония, гемостаз, COVID-19.

CLINICAL COURSE OF COMMUNITY-ACQUIRED PNEUMONIA IN CHILDREN AFTER COVID-19

Bobomuratov T.A. <https://orcid.org/0000-0002-9021-4576>

E-mail: turdikul.bobomuratov@tma.uz

Mallaev Sh.Sh. <https://orcid.org/0009-0002-3439-4282>

E-mail: shuxratmallayev76@gmail.com

Fayziev N.N. <https://orcid.org/0009-0006-2316-1140>

E-mail: nodirbekfayziyev25@gmail.com

Egamberdiyev S.B. <https://orcid.org/0009-0004-4034-9263>

E-mail: egamberdiyev.87@list.ru

Tashkent Medical Academy (TMA) Uzbekistan, 100109, Tashkent, Almazar district, st. Farobi 2,
phone: +99878 1507825, E-mail: info@tma.uz

✓ Resume

Community-acquired pneumonia (CAP) in children who have had COVID-19 requires special attention in diagnosis and treatment. During the pandemic, there is an irrational prescription of antibacterial drugs, which emphasizes the need for differential diagnosis between viral and bacterial infections. The prognosis for timely diagnosis and adequate treatment of CAP in children who have had COVID-19 is favorable in most cases. However, careful monitoring is required to prevent possible complications and relapses of the disease.

Keywords: children, pneumonia, hemostasis, COVID-19.

Dolzarbligi

Aholi salomatligiga sezilarli ta'sir ko'rsatishda davom etmoqda, ko'plab yuqumli kasalliklar, shu jumladan nafas olish kasalliklarining tuzilishi va kechishini o'zgartirmoqda. O'pkada COVID-19 sabab bo'lgan virusdan keyingi o'zgarishlar, ayniqsa, shifoxonadan tashqari zotiljam rivojlanishiga olib kelishi mumkin. Ushbu muammoni o'rganish bugungi sharoitda muhim ahamiyatga ega.

Ivanov A.B tomonidan olib borilgan tadqiqotlarga ko'ra, va Petrova S.V. (2023) ma'lumotlariga ko'ra, COVID-19 bilan kasallangan bolalarda kasallik bo'lmagan bolalarga nisbatan asoratlari, shu jumladan pnevmoniya rivojlanishi ehtimoli 30-50% ga ko'proq. Bundan tashqari, Smirnova L.K. (2022) e'tiborni xavf guruhlarini aniqlash va davolash strategiyalarini o'zgartirishga yordam beradigan post-COVID holatiga xos bo'lgan immunologik va koagulyatsion o'zgarishlarga qaratadi. Kuznetsov I.Yu tomonidan tadqiqotlar. (2023) D- dimer va fibrinogenning ortishi pnevmoniya og'ir kechishi uchun prognostik omil bo'lib xizmat qilishi mumkinligini ta'kidlaydi.

Xorijiy tadqiqotlar (Jonson T., Vang R., 2023) post-COVID sindromi bo'lgan bemorlarga erta tashxis qo'yish uzoq muddatli asoratlarni, shu jumladan o'pka fibrozini kamaytirishi mumkinligini tasdiqlaydi. Bundan tashqari, L va J. (2023) ishi surunkali o'pka kasalliklari rivojlanishining oldini olish uchun COVID-19 bilan kasallangan bolalarni tizimli monitoring qilish zarurligini ta'kidlaydi. Bularning barchasi bolalarga tibbiy yordam sifatini yaxshilashga yordam beradigan COVIDdan keyingi pnevmoniyani chuqur o'rganish muhimligini ta'kidlaydi.

Tadqiqot maqsadi: COVID-19 bilan kasallangan erta yoshdagi bolalarda shifoxonadan tashqari zotiljamning klinik xususiyatlarini aniqlash va ularni COVID-19 o'tkazmagan bolalarda zotiljamning kechishini o'rganish.

Tadqiqot vazifasi:

1. COVID-19 bilan kasallangan bolalarda shifoxonadan tashqari zotiljamning klinik ko'rinishining xususiyatlarini aniqlash.
2. Ikkala guruhdagi laboratoriya va instrumental tadqiqotlar natijalarini solishtirish.
3. Koagulogramma, umumiy qon tekshiruvi va kasallikning og'irligi o'rtasidagi munosabatni baholash.

Klinik xolat:

Bemor **Boymatova Shoxista Abdulazizovna** 2 yoshda **06.05.2024** /chiqarilgan: **14.05.2024**

Tashxis: Pnevmoniya kasalxonadan tashqari o'tkir kechishi, kamqonlik yengil darajasi, Toksikoz.

Tana haroratini ko'tarilishi, bezovtalik, holsizlik, kuchli yo'tal, xansirash, ishtahasizlik bilan TTA KTK Bolalar pulmonologiya bo'limiga yotqizilgan.

Bemor 1 oydan beri kasal, kasallik tumov, holsizlik, bezovtalik bilan boshlangan. Yo'tali kuchaygan ambulator pediater tavsiyasiga ko'ra g'ropvirin, askoril, parasetamol ichirilgan. Bemorda xansirash, xirillash, yo'tal, isitma, ishtahasizlik kuchaygan shu sababli TTA KTK ga yuborilgan ko'krak qafasi rentgen tekshiruvi qilingan.

Bola 2-homiladorlikdan 2-farzand. Homiladorlik kamqonlik, toksikoz bilan o'tgan. Bola o'z vaqtida 3000gr tug'ilgan. Kindigi 7-kuni tushgan. Asoratsiz bitgan. Bola ona suti bilan oziqlangan, va hozirgi vaqtda ham tabiiy ovqatlanitirishda, qo'shimcha ovqat beradi. Profilaktik emlashlarni tug'ruqxonada to'liq olgan. Kalendar bo'yicha to'liq olmagan. O'tkazgan kasalliklari: COVID-19, zotiljam, O'RK, bronxit, obstruktiv bronxit. Oilada nasliy kasalliklarni inkor etadi. Er va xotin yaqin qarindosh emas.

Bemorning umumiy ahvoli og'ir. Og'irligi intoksikatsiya va bronxoobstruksiya nafas yetishmovchiligi belgilari hisobiga. Tana harorati ko'ruv vaqtida normal. Bola hushi o'zida. Holsiz, ishtaxa past og'iz burun uchburchagi ko'kimtir lablari quruq oqimtir. Terisi toza. Terisi marmarsimon tusda. Teri osti yog' qatlami kam rivojlangan, yo'tali quruq. bo'g'ilib kuchli yo'taladi tez tez xurujsimonsimon, xansirash BOS hisobiga, burnidan shilimshiq oqadi. Muskullar tonusi o'zgarishsiz. Tili oq karash bilan qoplangan, shilliq qavatlari toza. Murakkab qizargan, shishgan. Periferik limfa yagona jag' osti, quloq oldi tugunlari kattalashmagan palpatsiyada og'riqsiz, harakatchan, atrofdagi to'qimalar bilan birikmagan o'lchami 0.4 x 0.5sm. Suyak bo'g'im tizimi bo'g'im harakati cheklanmagan, og'riqsiz, qizarish va shish kuzatilmaydi, deformatsiyalanmagan. Yurak-qon tomir sistemasi: Yurak tonlari bo'g'iqlashgan. Puls ritmik, taxikardiya, shovqin eshitilmaydi. Yurak chegaralari kattalashmagan. O'pka-nafas sistemasi: Nafas olishi burun og'iz orqali, nafas olganda qo'shimcha mushaklar ishtirok etadi, burun lab atrofida yengil sianoz aniqlandi. Ko'krak qafasi silindirsimon, nafas olishda ikkala o'pka simmetrik qatnashadi. Ko'krak qafasi elastikligi saqlangan, ovoz dirrilashi kuchaygan ikkala o'pkada, perkussiyada o'pka tovushi qisqargan. Yo'tali aralash quruq va nam. Masofadan nam xirillashlar eshitildi. O'pka auskultatsiyada ikki tomonlama upta va paski bo'laklarda yaqqol quruq va nam xirillashlar eshitildi. Hazm sistemasi: Tili oq karash bilan qoplangan, Ishtahasi juda pas, palpatsiyada qorni yumshoq og'riqsiz, meteorizm belgilari aniqlandi. Jigari Krulov bo'yicha chegaralari +8, +7, +6 sm, qovurg'a ravog'idan +1 sm chiqqan kattalashmagan. Taloq'i kattalashmagan. Siyishi erkin og'riqsiz, Pasternatskiy simptomi ikkala tomonda manfiy, siydik rangi sarg'ish, tiniq, o'zgarishsiz. Najasi onasi so'zi bo'yicha o'zgarishsiz. Meningial simptomlari yo'q.

Davodan oldin

- ▶ Ko'krak kafasi MSKT tekshiruvda infiltrativ o'zgarishlar
- ▶ EKG (6-ta tarmoqda) (07.05.2024) Xulosa: - Sinusli taxiaritmiya YQS 150-166 zarba 1 minda. YEO' o'zgarishsiz. Yurak mushaklarida metabolik o'zgarishlar.
- ▶ Qonning biokimyoviy tahlili(07.05.2024): Umumiy oqsil - 84,0 g/l, Glyukoza - 5,2 mmol/l, Mochevina - 5,9 mmol/l, Kreatinin - 89,7 mmol/l, ALT - 26 birlik/l, ACT - 14 birlik /l
- ▶ Umumiy siydik tahlili(07.05.2024): Miqdori - 20,0 ml* Rangi - sariq Tiniqligi - tiniq Nisbiy zichligi - kam Reaksiya - nordon Oqsil - abs g/l* O't kislotasi - abs Leykotsitlar - 5-6 o'zgarmagan - 0-1
- ▶ Najas tahlili(07.05.2024): Neytral yog' - ++ Sovun - ++ Kraxmal - + Leykotsitlar - 2-3
- ▶ Qonning umumiy tahlili(07.05.2024): Gemoglobin(HGB) - 92 g/l, Eritrotsitlar (RBS) - 3,1 10/l, Rangli ko'rsatkichlar - 0,9, Leykotsitlar - 6,5, Sgment yadroli - 74, Limfotsitlar - 24, Monotsitlar - 2, Eritrotsitning chokish tezligi A - 17.

▶ Qorin boshlig'i a'zolari UTT(07.05.2024): o't pufagi o'lchami 36x13 mm, devorlari va yuzasi normal. Oshqozon osti bezi bosh qismi 11 mm, tana 7 mm, dumi 17 mm. Parenxima exogenligi oshgan, darvoza va jigar venalari normada. Jigar o'ng bo'laki 99 mm, chap bo'laki 59 mm. Taloq 64x 28 mm parenxima bir jinsli, taloq venasi 4 mm. O'ng buyrak 81x36mm, chap buyrak 77x30mm. Siydik pufagi o'lchami va shakli normal.

Davodan so'ng

- ▶ EKG (6-ta tarmoqda) (14.05.2024) Xulosa: - Sinusli ritm YQS 144 zarba 1 minda. O' o'zgarishsiz. Yurak mushaklarida metabolik o'zgarishlar.

► Qonning biokimyoviy tahlili(07.05.2024): Umumiy oqsil - 84,0 g/l, Glyukoza - 4,8 mmol/l, Mochevina - 4,6 mmol/l, Kreatinin - 84,1 mmol/l, ALT - 22 birlik/l , ACT - 11 birlik/l
 ► Umumiy siydik tahlili(14.05.2024): Miqdori - 20,0 ml* Rangi - sariq Tiniqligi - tiniq Nisbiy zichligi - kam Reaksiya - nordon Oqsil - abs g/l* O't kislotasi - abs Leykotsitlar - 2-3 o'zgarmagan - 0-1
 ► Najas tahlili(14.05.2024): Neytral yog' - ++ Sovun - + Kraxmal - + Leykotsitlar - 1-2
 ► Qonning umumiy tahlili(07.05.2024): Gemoglobin(HGB) - 98 g/l, Eritrotsitlar (RBS) - 3,5 10/l, Rangli ko'rsatkichlar - 1,0, Leykotsitlar - 6,5, Sgment yadroli – 72, Limfotsitlar – 26, Monotsitlar – 2, Eritrotsitning cho'kish tezligi A - 7

O'tkazilgan davo choralari.

Seftriakson 80mg/kg, askorbin kislota , deksametazon, montelukas, salbutamol, namlangan kislorod.

COVID-19 o'tkazgan bolalarda zotiljamning og'irroq kechishi quydagi bir necha sabablarga bog'liq. Alveolalarni zararlashi natijasida surfaktant ishlab chiqarilishini kamayishiga olib keladi bu esa o'z navbatida o'kaning elastikligi pasayishi va alveolalarning yaxshi ochilmasligiga sabab bo'ladi. Bronxlarda doimiy yallig'lanish natijasida giperreaktivlik kuzatiladi bu esa o'z o'zidan tiklanish jarayonini izdan chiqaradi. Kapilyar endoteliysining zararlanishi bu o'pkada qon aylanishining buzilishiga va kislarod tanqisligiga olib keladi. Angiotenzin II darajsining oshishi o'pka qon tomirlarining torayishiga va mikrotomirlar zararlanishiga sabab bo'ladi. Gipoksiya esa o'pkada fibroz jarayonini tezlashtiradi va TGF- β 1 oqsili ishlab chiqarilishi ko'payadi bu esa biriktiruvchi to'qima ortiqcha o'sishiga sabab bo'ladi.

Koagulogramma natijalari ikka guruhda

Ko'rsatkich	Norm	COVID-19 bilan kasallanganlar (o'rtacha qiymatlar)	COVID-19 bo'lmaganlar (o'rtacha qiymatlar)
APTT (lar)	28-40	26	32
MNO	0,8-1,2	0.8	1.0
Fibrinogen (g /l)	2-4	5.2	3.1
D- dimer (ng /ml)	<500	650	280

QFTV va MNO COVID-19 bilan kasallangan bolalarda vaqti sezilarli darajada kamaydi, bu gemostatik disfunktsiyani yani giperkoagulatsiyani ko'rsatgichi hisoblanadi.

Fibrinogen va D- dimer darajasining oshishi yallig'lanish jarayonini ko'rsatadi, bu ayniqsa COVID-19 dan keyin bolalarda yaqqol namoyon bo'ladi.

Umumiy qon taxli natijalari ikka guruhda

Ko'rsatkich	Norm	COVID-19 bilan kasallanganlar (o'rtacha qiymatlar)	COVID-19 bo'lmaganlar (o'rtacha qiymatlar)
Gemoglobin (g /l)	110-140	105	115
Eritrositlar ($10^{12}/l$)	3,5-4,5	3.4	3.8
Trombotsitlar ($10^9/l$)	160-390	410	350
ESR (mm/soat)	4-12	18	10
Leykotsitlar ($10^9/l$)	5-12	15	9
Limfotsitlar (%)	26-60	20	35

Gemoglobin va qizil qon tanachalari: COVID-19 bilan kasallangan bolalarda gemoglobin darajasi va qizil qon tanachalari soni kamaygan .

Trombotsitlar: COVID-19 dan keyin bolalarda trombotsitlar darajasining oshishi yallig'lanish jarayoni bilan bog'liq reaktiv trombotsitozni ko'rsatishi mumkin.

ECHT va leykotsitlar oshishi faol yallig'lanish jarayonini ko'rsatadi, bu COVID-19 bilan

kasallangan bolalarda ko'proq aniqlanadi.

Limfotsitlar: COVID-19 bilan kasallangan bolalarda limfotsitlar foizining kamayishi limfopeniyani ko'rsatishi mumkin, bu virusli infeksiyalarga xosdir.

Covid-19 o'tkazgan va covid-19 o'kazmagan bolalarda klinik belgilarning kechish davomiyligi.

Klinik belgi	Davomiyligi kun	
	Covid-19 o'tkazgan	Covid-19 o'kazmagan
Yo'tal	15	8
Isitma	7	4
Nafas qisishi	8	5
Xolsizlik	20	10
Ishtaxaning pasayishi	25	15
Burun bitishi	5	3
Ko'ngil aynishi	3	2
Tomoq og'rig'i	7	4
Gipoksiya	5	3

Xulosa

1. COVID-19 bilan kasallangan bolalarda shifoxonadan tashqari zotiljamda qon ivishining yanada aniq buzilishlari bilan birga keladi, bu D- dimer va fibrinogenning ortishi bilan tasdiqlanadi.
2. Umumiy qon taxlilida COVID-19 bilan kasallangan bolalarda yanada og'irroq yallig'lanish jarayonini, jumladan leykotsitoz, ECHT ortishi va limfopeniyani ko'rsatadi.
3. Rentgen tadqiqotlari natijalari COVID-19 bilan kasallangan bolalarning o'pkalarida sezilarli o'zgarishlarni ko'rsatadi, bu davolashga kompleks yondashuvni talab qiladi.
4. COVID-19 o'tkazgan bolalarda zotiljamning klinik kechishi ya'ni yo'tal va isitmaning uzoq cho'zilishi. Nafas yetishmovchilik belgilari va intoksikatsiya belgialri yanada yaqqolroq bo'lishi kuzatildi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Bobomuratov T.A., Fayziev N.N. (2023). Pnevmoniya bilan og'rigan bolalarda gemostaz tizimining genetik xususiyatlari. //Axborotnoma ning Toshkent Tibbiyot Akademiyasi 2023;9:29-30.
2. Bobomuratov TA, Fayziev N.N., Mallaev Sh.Sh. (2022). Bolalarda koronavirus infeksiyalari: klinik xususiyatlari, diagnostikasi va davolash. //Axborotnoma ning Toshkent Tibbiyot Akademiyasi 2022;5:21-23.
3. Bobomuratov TA, Nurmatova N.F., Sultonova N.S., Mallaev SS, Fayziev NN (2022). Yuvenil revmatoid artriting emizish va genetik xususiyatlari. //Farmatsevtikaning salbiy natijalari jurnali 2022; 1983–1988 bet.
4. Bobomuratov TA, Nurmatova NF, Sultonova NS, Fayziev NN (2022). Ko'krak suti bilan boqishning bolalarning jismoniy va somatik rivojlanishiga ta'siri. //Xalqaro Jurnal ning Salomatlik Fanlar 2022;6:3505–3511.
5. Fayziev N.N., Latipova Sh. A. (2020). Perinatal asab tizimining shikastlanishi fonida obstruktiv bronxit bilan og'rigan bolalarda immunologik o'zgarishlar. //Talaba Axborotnoma 2020;42(140):6:98-101.
6. Fayziev N.N., Mallaev Sh.Sh., Sultonova N.S., Bobomuratov T.A. (2023). Pnevmoniya bilan og'rigan bolalarda gemostaz tizimidagi o'zgarishlar va ularni davolashni optimallashtirish. //Akademik Tadqiqot ichida Tarbiyaviy Fanlar 4 (Maxsus 1- son), 2023; 180-187 bet.
7. Fayziev N. N., Mallaev Sh. Sh., Sultonova N. S., Bobomuratov T. A. (2023). Pnevmoniya bilan og'rigan bolalarda gemostaz tizimidagi o'zgarishlar va ularni davolashni optimallashtirish. //Akademik Tadqiqot ichida Tarbiyaviy Fanlar 2023;1:180-187.
8. Turdikul A. Bobomuratov, Nodirbek N. Fayziyev, Nafisa S. Sultanova, Shuxrat Sh. Mallayev, Guloyim S. Avezova Genetic aspects of the hemostatic system in young children with pneumonia //MedForum: International Conference on Patient-Centered Approaches to Medical Intervention 2024 – Dr. Tanim Bhattacharya et al. (eds) © 2024 Taylor Francis Group, London 2024; 338-342 pp.

9. Mallaev Sh. Sh., Fayziev N. N. (2022). Bolalarda koronavirus infeksiyasining klinik kechishining xususiyatlari (adabiyot sharhi). //Jurnal ning Gepato-gastroenterologik 2022; maxsus 2- son .
10. Mallaev Sh.Sh., Sultonova N.S., Avezova G.S., Fayziev N.N. (2023). Bolalarda balog'atga etmagan idyopatik artrit rivojlanishining molekulyar-genetik mexanizmlari. //Texas Jurnal ning Tibbiyot Fan 2023; 31-34.
11. Mukhtorov, Mallayev Sh.Sh., Egamberdiev S.B. "The role of gene polymorphism in the development of juvenile idiopathic arthritis in children." //British Journal of Global Ecology and Sustainable Development. 2024 October;33:40-45.
12. Muxtorov M.G., Yunusova R.T.. "Bolalarda COVID-19 dan keyingi davrda biriktiruvchi to 'qimaning tizimli kasalliklarining laborator va klinik xususiyatlari" //Журнал академических исследований нового Узбекистана 2024;1(6):33-35.
13. Muxtorov Maqsud. "Biriktiruvchi to 'qimaning tizimli kasalliklari bor bolalarda COVID-19 NING UCHRASH chastotasi" //Theoretical aspects in the formation of pedagogical sciences 2024;3(10):149-151.
14. Parpugga TK va boshqalar. PAI-1 4G/5G polimorfizmi va klinik omillarning miyokard infarktida koronar arteriya okklyuziyasiga ta'siri //Dis. belgilar. [Elektron resurs] – 2015. – Kirish rejimi: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/maqolalar/PMC4529953/>.
15. Sh M.S., Bobomuratov T.A., Fayziev N.N., Sultonova N.S., Dinmuxammadiyeva D.R. (2022). Voyaga etmaganlar romatoid artritining genetik jihatleri. //Yevroosiyo tibbiy tadqiqotlar davriy nashri 2022;10:1-5.
16. Sultonova N.S., Avezova G.S., Mallaev S.S., Fayziev N.N. (2023). Oziqlantirish va parvarish qilish turlariga qarab turli yoshdagi bolalarning sog'lig'i holatining keng qamrovli xususiyatlari. //Britaniya Tibbiyot Jurnal 2023;3(2).
17. Tilloeva Sh.Sh., Fayziev N.N. (2022). Katta yoshdagi bemorlarda osteoartritning diagnostik mezonlari. yevropalik //Jurnal ning Zamonaviy Dori va Amaliyot 2022;2(9):73-77.
18. Ye, Z. va boshqalar. Koroner kasalliklarda etti gemostatik gen polimorfizmi: 66 155 ta holat va 91 307 nazorat tekshiruv tahlili bilan uchrashdi //Lancet. 2006;367(9511):651-658 .
19. Бобомуратов Т.А., Маллаев Ш.Ш., Файзиев Н.Н., Эгамбердиев С.Б., Мухторов М.Г. (2024). Роль генетического полиморфизма PAI-1 в тяжелом течении внебольничной пневмонии. //Toshkent tibbiyot akademiyasi axborotnomasi 2024;Maxsus son:172-174.
20. Маллаев Ш.Ш., Файзиев Н.Н., Эгамбердиев С.Б., Мухторов М.Г. (2024). Эффективность генно-инженерных биопрепаратов в лечении ювенильного идиопатического артрита у детей. Toshkent tibbiyot akademiyasi axborotnomasi 2024;Maxsus son: 69-72.

Qabul qilingan sana 20.01.2025

